GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Šibensko izdanje (II)

Poštarina plaćena

TRIBUNA

IZLAZI SVAKI DAN
UPRAVA: Šibenik ulica Episkopa Milaša.
UREDNIŠTVO: Šibenik, ul. Ep. Milaša. Telef. 47.
PRETPLATA mes. d. 25, za inostranstvo din. 35.
Primerak 1.– din.

GODINA V | RUKOPISI se ne vraćaju. | Četvrtak, 18 februara 1937 | ČEKOVNI RAČUN Zagreb 46.798 | BROJ 40

Restauracija Habsburgovaca GOTOVA STVAR?

Austrijski i madžarski legitimisti, pred zadnjom odlukom, ispituju utisak koga će njihov korak izazvati u međunarodnoj javnosti

BUDIMPEŠTA 17 februara (m) U legitimističkim krugovima zapažena je, posljednjih dana, vrlo velika aktivnost. Legitimistički listovi otvoreno pišu o nastupu nove epohe vlasti dinastije Habzburgovaca. List madjarskih legitimista »Madjarorstag“ kaže da je uspostava momarhije pitanje dana. Austrijska vlada, posle govora Dr Šušniga, uzela je u svoj službeni program restauraciju habsburške monarhije.

BUDIMPEŠTA 17 februara (m) Izjava saveznog kancelara Dr. Šušniga o državnoj formi Austrije izazvala je u političkim krugovima Madjarske vrlo žive komentare. U vladinim političkim krugovima raspravljalo se je jučer o tome kako bi djelovalo postavljanje monarhije na internacionalno stanje a naročito na Madjarsku.

Kancelar Šušnig

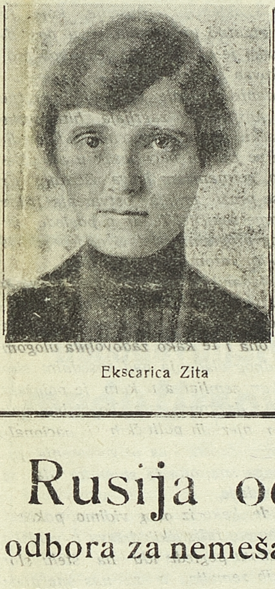
Ekscarica Zita

BUKAREST. 17 februara (b). U vezi sa upornim trđenjem da će se češki poslanik Seba ponovno povratiti u Bukurest odlučili su opozicioni poslanici Bratianu, Cestantinescu i Seridor da ponovno učine interbelaciju u parlamentu na ministra Antonesca u vezi sa aferom g. Sebe. Usput je osobitu pažnju izazvao iznenadni polazak u Bukurešt rumunjskog poslanika u Beogradu Viktora Cadere, koji je zatim bio u dvosatnoj audijenciji kod kralja Karola II. Pošto je Seba u svojoj famoznoj knjizi oštro kritikovao i Jugoslaviju zbog njezine pametne politike opreza i rezerviranosti spram boljševičke Rusije, to je Karol II. htio svakako dobiti obavještenja i o držanju Beograda prema tome pitanju.

Članice Balkanskog sporazuma regulisaće svoje odnose sa Italijom

ATINA, 17 februara (h). Jučer su ministri spolni poslova država Balkanskog sporazuma bili primljeni kod Nj. Veličanstva kralja Đorđa u dužu audijenciju. Po izlasku iz kraljevskog dvora ministri spoljnih poslova položili su vjence pred spomenikom neznanog junaka. Turski poslanik priredio je ministrima svečan ručak kome su prisustvovali i radne delegacije.

ATINA, 17 februara (h). Jučer poslije podne održan je drugi sastanak savjeta Balkanskog sporazuma koji je trajao preko 2 sata. Pored pretresanja međunarodne situacije Turski ministar Dr. Ruždi Aras podnio je iscepan izvještaj o svojim nedavnim razgovorima u Milanu. Savjet je u cjelosti odobrio ove razgovore pa je odlučeno da četiri potpisnice pakta pristupe regulisaaju svojih odnosa sa Italijom.

ATINA 17 februara (h) Jugoslovenski poslanik u Atini g. Ristić priredio je sinoć večeru u čast ministara država balkanskog sporazuma.

ATINA 17 februara (h) Jutrošnja grčka štampa pored detaljnih vesti o vjećanju savjeta Balkanskog sporazuma donosi iscrpne komentare o govorima Dr. Stojadinovića i pretsjednika vlade Metaksa. Štampa jednodušno pozdravlja rad konferencije naglašujući da se na njoj manifestirala sloga i jedinstvo Balkanskog sporazuma. Grčka štampa prenosi i opširne komentare iz Rumunjske, Turske i jugoslovenske štampe.

Rusija odbila odluku odbora za nemešanje u španski građ. rat

LONDON, 17 febrnara (h). Ruski Ambasador o Londonu Majski izjavio je da je njegova vlada donijela odluku da ne prihvaća odluku odbora za nemešanje u španski građanski rat, koja obavezuje sve države da nesmu više slati dobrovoljce ni ratni materijal za zaraćene strane.

PARIZ, 17 februara (h). Francuska vlada primajući odluke odbora za nemešanje u Španski građanski rat. Ona je izdala naredbu da se najstrože zabrani odašiljavanje dobrovoljaca i ratnog materijala u Španiju pa će u tu svrhu biti zatvorena Špansko Francuska granica i sve ceste koje vode prema Španiji.

PARIZ, 17 februara (h). Agencija Radio javlja iz Španije da je nacionalistička flota vrto aktivna. Tako je jedno njeno odelenje zarobilo minicionerski brod „Don Posta“ koji je iz Marselja nosio tovar ratnog materijala za vladu u Valenciji.

DUNAV SE RAZLIO

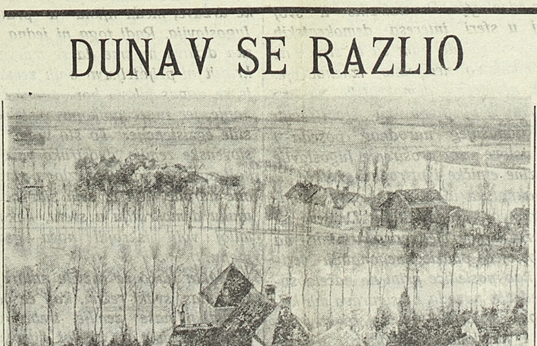
Od prevelikog nadolaska vode u Dunav, ovaj je izišao iz svog korita kod mesta Stranbig i rastio se u visini od 2 metra proko normale, te poplavio Stranbing i okolicu.

Krvava demonstracija polit. fanatika

TOKIO, 17 februara (h) Osam članova političke vjerske sekcije „Mi hoćemo umrijeti“ iščezlo je jučer motornim čamcem u nepoznatom pravcu. Kako je njihov program da žrtvujn svoj život za svoju ideju to je njihov nestanak potvrdio i njihovu smrt. Skoro u isto vrijeme drugih 5 članova ove sekte izvršilo je politički harakirij na otvorenoj cesti pred samim stanom pretsednika vlade Ajasija, zatim pred carskom palatom, pred parlamentom i pred policijskom upravom. Ovim svojim demostrativnim aktom ovi mladi ljudi htjeli su da ukažu i zahtjeve svoje sekte.

Ovaj strahoviti politički harakirij izazvao je u čitavom Japanu težak utisak i o njemu će se pozabaviti svi merodavni državni faktori,

Mi i sukob međunarodnih ideologija

Iako se pod maskom današnjih internacionalnih ideologija kriju egoistički ciljevi imperijalizma, ipak se sukobi između naroda i država uporno pretstavljaju kao borba dvaju socijalno političkih frontova. Na jednoj su strani države organizovane na fašističkoj doktrini, a na drugoj države osnovane na demokratskim načelima. Postojanje tih dvaju tabora u Evropi kategorički je potvrdio i g. Hitler u svom nedavnom govoru o četvrtoj godišnjici vladanja nacionalista u Nemačkoj.

Bez da ulazimo u problem ispravnosti i korisnosti jedne ideologije ispred druge ili valjanosti sistema na njima osnovanih, da vidimo koja je strana između njih sa jugoslovenskog vanjsko — političkog gledišta opasnija ili opasna.

Općenito, države koje zastupaju fašističku ideologiju: Italija, Nemačka, Mađarska i Austrija graniče sa našom državom na najosetljivijim geopolitičkim tačkama, ili ako to ne (Nemačka), onda im je pristup do tih granica u danim okolnostima slobodan i nesmetan.

Jedno istorijska tradicija — jer su nekoji rimski imperatori vladali svojom golemom državom baš iz dalmatinske rezidencije — a drugo osiguranje osetljivog boka italijanskog poluostrva sa istočne strane i nepodjeljeno gospodarenje u Jadranskom moru, imperativi su interesa i osećaja, koji fašizmu nalažu da problem Jadrana I Dalmacije tretira kao svoju vitalnu stvar.

Kad bi mi današnje povlaćenje Italije uzeli sa iskrene i trajne strane, značilo bi da ne poznamo taktiku njezine diplomacije i da ama baš ništa nismo iskustvom poučeni. Netom se oporavi od financijskih i gospodarskih teškoća, koje joj je naprtila invazija u Abesiniji, možemo očekivati da će ponovno iskrsnuti jadranski problem, možda u akutnijoj formi nego ikada do sada.

Što se tiće Nemačke, bez da dublje zalazimo u istoriju, ističemo poznatu činjenicu, da je temeljna koncepcija Bizmarkovog i Viljemovog nasrtljivog germanizma bila u prodiranju na Istok. I Bizmark i Viljem vodili su ratove sa Francuskom. U svetskom ratu Nemačka se je borila s njom i Engleskom, sa namerom da ih upokori ili barem da parališe njihovu udarnu snagu, eda se osigurana sa te strane može svim sretstvima baciti na ostvarenje svoga istočnog programa. I jedan i drugi — Bizmark i Viljem — osim osiguranja, u zapadnim imperijama nisu imali šta da traže. Težnja njihova osvajanja bio je Istok, jer se je u njemu skrivalo ono prirodno bogatstvo, koje im je trebalo.

Gledajući na poratnu Nemačku, ukazuje nam se dramatska borba između njezine lepše strane, čiji je litetarno filozofski pretstavnik Šopenhauer, i njezine nasilničke prirode, koju u svojim delima propagira Niče. Šopenhauerovski idealizam zastupala je intelektualna i Nemačka radnog naroda, željna mira i saradnje sa susednim zemljama i ostalim svetom, a nosioci Ničeovskih postulata sile i podvlasćenja bili su junkeri i paramilitarističke formacije, koje su sve neobuzdanije nicale, što smo se više udaljavali od rata, odnosno kako su bledele uspomene na njega.

Nažalost, u tom sukobu plemenitih i divljih ideja i težnja, demokratija je podlegla nacijonalsocijalizmu, a to znači do je u varijanti Hitlera vaskrsnuo duh Bizmarka i Viljema.

Kao kontinuitet Bizmarkovog i Viljemovog prodiranja na Istok, Hitlerov germanski imperijalizam kristalizuje se u dve alternative, koje su mu nametnute poratnom konstelacijom u Evropi i svetu.

Prva alternativa: osnaženje Nemačke putem anšlusa. Pod pretpostavkom ostvarenja ove alternative, šematski prikazano, germanizam bi Istok penetrirao u dva pravca. Jedan vodi preko Poljske i Rusije u azijatske zemlje a drugi preko Čehoslovačke i Jugoslavije kroz Levant na isto odredište.

Druga alternativa s kojom hitlerov imperijalizam računa je restauracija habzburške monarhije. Ova kombinacija menja samo metodu i način ostvarenja postavljenog zadatka, kojeg smo napred spomenuli, kao cilj germanske politike na Istok. Ako se setimo vanjske politike bivše austrougarske carevine, odmah nam je jasno da je ona u etapama vodila preko južnoslovenskih zemalja u pravcu Levanta i Istoka. Ta je politika sprovađana u sporazumu i sa direktivama Berlina. U stvari, ona je i dovela do oružanog sukoba između Srbije, koja je branila svoju egzistenciju, i Austrije, koja ju je eklatantno ugrožavala, — a posredno, kako je poznato, taj je sukob prouzrokovao svjetski požar.

Sadanje tobožnje otimanje poratne male Austrije od zagrljaja hitlerovske Nemačke, samo je inscenirana komedija da se Europi baci pesak u oči. Međutim, germanizam jedva iščekuje da mu se pruži prilika ostvarenja jedne ili druge solucije, te da u pogledu istočnog programa nastavi onde, gde je svetskim ratom bio zaustavljen.

O Mađarskoj, koja ne može da vodi politiku velikih koncepsija, niti samostalno da nastupa, možemo kazati da bi se ona i te kako zadovoljila ulogom posrednog vladanja nad susednim slovenskim zemljama u kom je položaju bila sve do konca rata. To bi bio maksimum njezinih političkih i nacionalnih mogućnosti, i za oživotvorenje toga svoga sna, ona je spremna da se sva predade.

Dakle, kako iz ovog vidimo, pokazane namere fašističkih država u vanjsko političkom pogledu idu na štetu slovenskih zemalja, a za nas one pretstavljaju direktnu opasnost. Kada bi došlo do oživotvorenja plana ujedinjenog fašizma u Evropi, to bi u krajnoj liniji za nas značilo gubitak nacionalno političke, a po tom ekonomske i socijalne slobode.

Ovako mi stojimo vis-a-vis fašističkog bloka država odnosno međunarodne fašističke ideologije. Posmatramo li svoj položaj u sferi interesa demokratskih zemalja, vidimo da nam sa te strane ne dolazi nikakovo neugodno iznenađenje. Štaviše, učvršćenje demokratske vladine u svetu utiče pozitivno na stablizaciju našeg današnjeg narodnog poseda i stvara uslove za proširenje Jugoslavije na njezine etničke i prirodne granice.

Demokratska ideologija bazira na ideji Društva naroda. Statut Društva naroda proklamuje međunarodni mir na bazi postojeće podele nacionalnih teritorija, kao posledice primene načela samoodređenja naroda i osigurava mir kolektivnom saradnjom sviju državno političkih i nacionalnih jedinica. Prema tomu svetska demokratija nema, niti može da ima u svom programu osvajačkih i imperijalističkih težnja, a ni egoističkih prohteva na štetu drugih. Ona usklađuje interese pojedinaca i sviju na liniji skupne saradnje i mirnog progresa.

Kao takova, demokratija pogoduje onim zemljama, koje su se kroz celu svoju istoriju borile da zbace sa sebe jaram tuđina, a to su baš nove slovenske države, među njima u praom redu Jugoslavija. Radi toga ni jedna slovenska država ne sme da se izneveri demokratiji ni prijateljstvu onih zemalja, koje se danas žilavo bore za njezino održanje, jer inače potkopavaju temelje vlastile egzistencije. To što vredi za sve slovenske zemlje, dvostruko važi za nas, koji smo iz mnogih razloga mamac za one narode, koji iz svih sila nastoje da utuku demokratiju u svetu, kako bi po miloj volji iskrojili novu geografsku mapu.

Makar kako se razvile nutarnje prilike u nas, svaki režim, koji će odlučivati o sudbini naše zemlje, treba da ima stalno na umu da vitalni interesi jugoslovenskog naroda bezuvjetno traže, da se naša vanjska politika ima neizmenjivo voditi sigurnim brazdama, koje je u toku decenija nove evolucije urezala svetska demokratija. Ako na toj liniji ne ostanemo onda možemo biti sigurni da ćemo se vratiti u položaj iz kojeg smo se nedavno oslobodili. (ž)

Oglašujte u „TRIBUNI“

RAVNOPRAVNOST

(*Od našeg stalnog dopisnika*)

U Zagrebu 14. II.

Nitko nam neće i ne može poreći, da je jedan od glavnih uvjeta, da je dapače vrhovni uslov za uspješno izgrađivanje našeg narodnog i duhovnog jedinstva — ravnopravnost.

Da je ravnopravnost dosad vladala suverena i da nije bilo pristranosti, privilegija i zapostavljanja u našem državnom i javnom životu, ne bi bilo iskrslo mučno i bolno hrvatsko pitanje i ne bi danas bilo vajnog natezanja u pravcu međuplemenskog sporazumijevanja!

Da nije pak bilo i onih političkih „bogova“ i narodnih „velikana“, koji su bili na kormilu i koji okupiše vesla našeg državnog i narodnog broda, a koje je naš dični starina Ante Dukić opjevao ovim značajnim stihovima:

„Pametni su oni — i dobro znaju,
da narod ima divnih pregnuća
i loših nagnuća:
a to su za rodoljube od zanata
dva sjajna i neiscrpljiva rudnika zlata“.

—

„Ravnopravnost im je svagdan u ustima
Ali jao kad bi htio koji čovjek javan
Njima da bude ravan.
Tai se mora odmah da sravni s materom zemljom.
Taj mora da crkne,
Da njihova zvijezda ne smrkne.“

— ne bi trebali da se borimo, nakon skoro dva decenija našeg narodnog ujedinjenja, protiv separatista i defetista, u obranu našeg narodnog jedinstva!

Jer, da plemenska hegemonija, naročito administrativnom nepravdom, zapostavljanjem i privilegijama, nije stvarala u narodu „LOŠA NAGNUĆA“ — ravnopravnost bi jedino bila ona, koja bi dala najuspješniji poticaj, da se u tom narodu snažno razviju i ispolje — „DIVNA PREGNUĆA“.

I zaista, teško je objašnjavati narodu u ovakovim prilikama visoki ideal jugoslovenske misli i dokazivati mu korisnu stranu jugoslovenskog unitarizma, — koje bi inače, kao osnovno načelo našeg državnog i narodnog života trebalo da buđe izvan svake diskusije — kad s druge strane oni „bogovi“ i „velikani“ hoće da uvjere narod, da je baš ideja jugoslovenstva i narodnog jedinstva kriva svim njegovim nedaćama, nepravdama i narodnim nevoljama.

Ako zađete u narod, i to ne samo među široke seljačke mase, nego i među prosvijetljeniji varoški i gradski svijet, pa povedete razgovor o našim političkim prilikama, vrlo rijetko i skoro nikada neće vam se pružiti prilika da čujete prigovore protiv jugoslovenstva i narodnoga jedinstva s čisto ideološke strane ili da bi ti prigovori bili osnovani na istorijsko-pravnim ili naučnim argumentima, nego se ta suprotnost i ti prigovori uvijek ispoljavaju u lamentacijama na nepravde u korist jednoga a na štetu drugoga plemena, u iznašanju konkretnih slučajeva koji te nepravde najizrazitije ilustriraju i ogorčenjem se uporeduje srpski plus s hrvatskim minusom.

I baš te nepravde, ti nebrojeni konkretni slučajevi i taj plus i minus, to su eto oni »sjajni i neiscrpljivi rudnici zlata, za rodoliube od zanata“, to su ona nepresušna vrela iz kojih jedni crpe materijalne blagodati, a drugima poslužuju — orribile dictu — kao najuvjerljiviji razlozi i kao najodličnija tema u njihovoj defektističkoj aktivnosti, kao najlegitimnije opravdanje hrvatskog ekskluzivizma, a na uštrb jugoslov. narodnoga i duhovnoga jedinstva!

Vlada gospodina dra Milana Stojadinovića stavila je pohvalno, sebi, u zadatak, da zakonodavnim putem i administrativnim mjerama sredi političke prilike u zemlji i da umijesnim i razboritim postupkom povojno riješi hrv. pitanje.

Ali ta pohvalna nastojanja današnje vlade ne mogu, po našem skromnom mišljenju, da donesu onakove pozitivne rezultate kakovi bi zaista bili, kad u širokim slojevima hrvatskog dijela jugoslovenskog naroda ne bi postojala ona psihoza, koja danas toliko pogoduje izvjesnim »rodoljubima od zanata«. A ta psihoza može da isčezne same onda, kad vješto organiziranom propagandom (ili protupropagandom nasuprot golemoj defetističkoj propagandi) narod bude obavješten o plemenitim stremljenjima i ispravnom radu ljudi, koji su danas na kormilu našeg državnog broda.

Kad bi n. pr. propagandističko odjenje, bilo same vlade bilo vladine stranke, izdavalo jedan pučki list — recimo pod naslovom „Ravnopravnost« — koji bi trebao da uđe u svaku seljačku i u svaku građansku kuću, i kad bi taj list, pored zgodnog propagandističkog gradiva, donosio stalnu statističku rubriku o vladinoj aktivnosti, o najistaknutijim državnim i javnim položajima (članovi vlade, banovi, diplomacija, vojska, privreda itd.), o državnim investicijama i javnim radovima, o postavljanju činovnika i primanju pitomaca u drž. i vojne zavode, o stipendijama studentima u zemlji i inostranstvu itd. i kad bi se sve to donosilo po plemenskom ključu, da naime svaki uzmogne steći uvjerenje, da u državnom gazdinstvu i poslovanju nema plemenskih privilegija i zapostavljanja i da su u ovoj zemlji svi državljani bez razlike, u svojim pravima i dužnostima ravnopravni, da u zemlji Jugoslaviji vlada pravda i jednakost, tad bi sigurno nestalo ove psihoze, tad bi hrvatsko pitanje postalo bezpredmetno, tad bi prestala potreba međuplemenskog sporazumijevanja i tad bi napokon bio otvoren put, koji vodi — bratskoj slozi i narodnom jedinstvu

Ljubo Rodić

KROZ Šibenik

☐ DEŽURNA APOTEKA: V. Beroš, Zagrebačka ulica.

☐ „BALKAN" kino prikazuje danas „Ljubav na Komandu".

☐ TESLA tonkino prikazuje premijeru „Borba sa Zmajem" u gl. ulog. Gretl Theimer i Adela Pamdrok.

☐ PREMA NOVOM VOZNOM REDU koji je u glavnom sastavljen u ministarstvu saobraćaja u prisustvu delegata ministarstva trgovine i industrije, ministarstva saobraćaja i ministarstva pošta. Na konferenciji se je raspravljalo o voznom redu za brze pruge na Jadranu t. j. izmedju Venecije i Dubrovnika. Prema ovom redu imali bi dnevno jedan parobrod iz Venecije, iz Sušaka dva, u pravcu Splita, i to jedan u jutro, a drugi na veče. Iz Splita za Dubrovnik takodjer bi bila dva parobroda jedan u 9.30, a drugi u 22 sata. Takodjer bi postojala dnevna veza iz Dubrovnika za Kotor. Iz Dubrovnika za Split kretali bi parobrodi jedan u 8.30, a drugi u 21.30. Iz Splita za Sušak kretali bi u 5.30 i 17 sati. Svi ovi parobrodi dirali bi na svojojoj pruzi Šibenik i Biograd n-m. Parobrodarska društva sada proučavaju ovaj projekt i imaju dati odgovor dali pristaju ili ne. (g)

☐ U SIBENSKU LUKU stigla je motorna lađa »Vila" Jadranske plovidbe te preuzela jednu od lokalnih pruga. Neznamo dali je ovo jedan od četiri najavljena parobroda koja su imala stići jer dosadanji parobrodi bili su preopterećeni. (g)

☐ Na čitavom putu od crkve sv. Jakova do Doca nema nijednog poštanskog sanduka, te je stanovnicima ovog dela grada jako nezgodno, buduć su primorani dolaziti skoro do glavne pošte za predati pismo. Direkcija pošte morala bi ovo uvideti i postaviti barem jedan sanduk kod pekarne Aras u Docu na uporabu tog dela grada. (g)

☐ NARODNA ŽENSKA ZADRUGA održava svoje prvo predavanje u četvrtak 18 ov. m. u 7.30 sati na veče u svojim prostorijama. Ovo predavanje održati će g. dr. F. Dražančić.

Narednog četvrtka održaće predavanje o temi »Žena budućnosli« g. B. J Lorini novinar.

☐ Danas su predani Sudu Planča Ivan p. Frane i Milićević Ante p. Ivana, dok je za njihovim drugom Jurković Vicom izdana poternica, buduć je on po delenju ukradenih stvari pobegao u pravcu Splita. Oni su 8 fearuara provalili u dućan Dr M. Tarle i odneli vreću kaved 60 kg., koju su otvorili i materjal predali nekojim trgovcima u gradu (g).

Sutra pnčinje budžetska debata

BEOGRAD 17 februara (r) Narodna skupština nastavlja svojim radom kako je finansijski odbor završio pretres predloga budžeta za narednu godinu i predao ga na daljni rad plenumu narodne skupštine te će pretres budžeta otpočeti na sutrašnjoj sednici koja počimlje u 9 sati. Za budžetsku debatu vlada veliko interesovanje jer se do sada javilo preko 200 govornika Kao naročita senzacija za kuluare narodne skupštine ističe se da su se medju govornici na javili i bivši ministri gg. Bogoljub Jevtić i Velja Popović koji ovim stupaju na političku govornicu prvi put posle pada vlade g. Jevtića.

LONDON 17 februara (h) Vlada Velike Britanije objavila je danas svoju „Bijelu knjigu« u kojoj je iznijela novi program naoružanja Engleske. Prema podacima iz ove knjige predvidja se naoružanje u visini od jedan i po milijarde funta ili 375 milijarda dinara.

GRADSKE VIJESTI

„VUKO" i NJEGOVI POLITIČKI NAZORI

Otrag kraćeg vremene prohtjelo se nekom poznatom gospodinu iz Splita, koji je živio dugo u Americi, da i on pod pseudonimom »Vuko" udari u »Jadranskom dnevniku« na »integralce« odnosno ljude koji tvrde da su Srbi i Hrvati jedan narod i koji su protiv federativnog uredjenja zemlje, i ujedno da sa svog amerikanskog stanovišta »rastumači" toliko razvikano i rastezano »hrvatsko pitanje". U tom svom političko-kritičarskom stavu g. »Vuko" uzeo je na nišan dra Perkovića iz Knina, postavivši mu 13 (!) pitanja, sa kojima bi htio da pobije istinu, da su Srbi i Hrvati plemena jednog naroda tj. jedan narod.

Da bi naši čitaoci mogli razumjeti stvar, ispitivanjem doznali smo, da je taj g. koji se sramežljivo krije iza pseudonima „Vuko« poznat odavno kao nezadovoljnik.

On je davno poznat ko čovjek koji rado sve kritikuje, što njemu lično ne godi i ne golica njegove instinkte.

I on, misleći da je boravkom u Americi postigao položaj genijalnog uma, kojeg Jugoslavija još rodila nije, umislio se da je sve ono što on veli dobro osnovano i bez prigovora, a ono što drugi vele začinjeno greškama, obmanama itd.

Izgleda, da on u svojoj velikoj fantaziji toliko se zaljubio u Ameriku da mu je mučno i teško pri duši, ako se i ova zemlja po sistemu USA ne redi.

Kad se je dr. Perković pozvao na Novakovu »Antologiju jug. misli« g. »Vuko« u svom odgovoru osporava pravo onim mrtvima koji su tu jug. misao stvarali, da ih se spominje, kušajući da današnje prestavnike jugoslovenstva prikaže sve kao ljude kova Velje Popovića, Uzunovića itd.

G. »Vuko«, taj »mudrac iz Amerike« bolji bi posao učinio da pogleda malo bolje Novakovu »Antologiju«, da vidi, šta je govorio Gaj, Jelačić, Strosmajer, Šenoa, Kukuljević, Klaić, Pribičević, Radić itd. sve ljudi koji su u sigurno doticaju sa narodnom dušom mogli bolje da ocjene jesmo li jedan narod, od g. »Vuke" koji je živio tamo daleko, u Americi.

Ako je g. „Vuko" toliko pametan i toliko genijalnim sebe smatra, da je on sposoban da demantira malo genijalnije bar ljude od njega iz naše prošlosti, onda nije isključeno, da će ova zemlja doživjeti „sreću", jer se rodio „NOVI GENIJ" savršeniji od svih ljudi, koji pobija svu prošlost.

To je sigurno onda nešto „interesantna", čime bi se i medicina morala da pozabavi.

Obaranje na jug. misao i na istinu da smo jedan narod, pozivajući se na Popovića i Uzunovića. vrlo su kukavni i mizerni dokazi, da se pobije jedna istina, jedna dogma. Te »dokaze« mogu da upotrebe ljudi skučenog mozga, demagozi, ali to nikako ne bi moglo da bi moglo da pristaje čovjeku ko što je g. »Vuko«, koji je dosta toga u svijetu vidio i koji se misli da postavi u pozu propovjednika jedne nove „dogme« da „smo dva naroda".

Svaka ideja, svaka misao nošena je od ljudi. A ljudi su grješnici i to veliki grješnici, dragi g. „Vuko". Možda ste i vi kadkada u životu nešto zgrješili?!

Ali, zato jer je Popović, recimo bio neka vrsta grješnika u jug. redovima, ne znači to, da je i ideja, koju uostalom ne nosi sam on, nego pokoljenja i pokoljenje, grješna i neosnovana.

Natezati se dalje g. „Vukom" bio bi suvišan posao. Gornje mu je dovoljno.

Pogledajte, g. „Vuko« oko sebe! Pogledajte, molimo Vas. Ima li u društvu, u kojem se vi krećete kakvih „grješnika. Pogledajte oko sebe ljude, koji Vam daju prostor u njihovom listu. Imaju li oni debelu kožu, šta Vam se čini?

Priznajte, da ni među onima koji vode »hrvatsko pitanje" nema negriješnih!(p)

Budite pretplatnici „Tribune"

Problem Vučevice
oko kojeg se prolilo dosta krvi

Kaštela, 17 februara

Već je nekoliko godina kako između sela Kaštel Lukšića i sela Radošića i Vučevice vladaju zaoštreni odnosi, a sve zbog gaja „Vučevica", koji se nalazi na domaku istoimenog sela.

Kaštel Lukšić od davnine posjedovao je taj gaj, koji ga je opskrbljavao drvom.

U staro vrijeme u selima Radošić i Vučevica, prema pričanjima seljaka iz tih sela, u istima je bilo samo par kuća, dok je u Lukšić bio prilično napućen.

Tada spor nije mogao ni da nastane, jer Lukšićani nisu mogli ni da se bune ako im šumu sječe par ljudi.

Međutim, u novije vrijeme Radošić i Vučevica raširili su se po broju pučanstva, što je Kukšićane zabrinilo, bojeći se da jednog dana izgubiti taj gaj.

I nastala su tvrdenja kome pripada gaj. Da ti Lukšiću, koji ga posjeduje od davnine iako je dalje od njega ili Radošiću i Vučevici kraj kojih, a koji se u zadnje vrijeme rasplodiše.

Zbog toga je došla par puta do krvi u gaju. Pucano je iz pušaka. I danas, do 11 sati jutro odlaze Lukšićani u gaj, da sječu, a poslije Radošićani i Vučevićani.

U slučaju da bi se susreli, nastao bi „rat". Radošićani nesmiju u Lukšić, Lukšićaei u Radošić. Tako nekidan parobrod nije smio da pristane u K. Lukšić, jer je par Radošićana bilo u njemu, koje su na obali čekali Lukšićani, da sa njima obračunaju.

Ovaj spor strašan je i delikatan. I trebalo bi ga riješit pravedno, da budu zadovoljni i jedni i drugi. Naći neku sredinu

Interesantno je to, što su većina i među Lukšićanima i Radošićanima pristaše Mačekove politike. Bilo bi najbolje zato, da se to pitanje prepusti, da ga g. Maček riješi. (p)

Uzbudjenje i nezadovoljstvo među Ursovce

Split, 17 februara.

Na vijest, da štrajk traje dalje i da su sve mogućnosti za njegovu likvidaciju propale, u redovima radnika, pristaša URS—a nastalo je opravdano uzbuđenje i nezadovoljstvo koje se penje sve više i ispoljava protiv HRS—a i g. Kaliterne.

Tvrdi se čak, da se URSovci nijesu htjeli mješati u štrajk samo zbog toga, kako bi neurednom likvidacijom istog, radnici koji pripadaju HRS—u uvidjeli štetu koju im nanose t. zv. voddje Mačekove u Splitu.

S druge strane, HRS—u je izgleda, glavna stvar, da medju radnicima izazove nezadovoljstvo protiv vlasti i bilo kakove nerede, kojima bi se donekle podigao srozani prestiž b. HSS, u kojoj u zadnje doba u našim krajevima dolaze do izražaja naročito lični momenti pojedinih grupa.

Radnike se sa strane HRS—a obmanjuje svačim, poziva ih se da štrajk ne prekidaju, primorava ih se da se zaklinju čak, da isti neće prekinuti, a što sve ima da posluži za što veće nezadovoljstvo i eventualne nerede.

Vlast bi najbolji posao učinila, kad bi savjetovala URS da on preuzme vodstvo štrajka, jer treba biti objektivan, medju URSovcima ipak ima ljudi koji se razumiju u radnička pitanja i koji su daleko od lokalne politike.

Nema sumnje, da će ovaj štrajk još više umanjiti značaj i „autoritet" b.HSS medju seljačko-radničkim slojevima.

Politički pregled

Na grad. izborima u Splitu biće postavljene tri liste?

Iako dan općinskih izbora za gradove nije još odredjen. ipak se već sada vrše razna pregrupisanja i pripreme.

Koliko smo mogli saznati, u Splitu se za eventualne izbore spremaju tri liste.

Jedna bi bila b.HSS, druga tzv. radnička i treća jug. orijentisanih gradjana.

To još nije službeno potvrdjeno, ali tako se u mnogim krugovima nagadja. Radnici, kojih ima znatan broj nastupiće samostalno. Za jug. orijentisano gradjanstvo jedini je izlaz jedna kompaktna lista, pošto pocjepani ne bi se nikakovom rezultatu mogli nadati. (c)

Otvorene prostorije b. SDS

Kako smo već javili nekidan je policija zatvorila i zapečatila prostorije bivše Samostalno demokratske stranke u Splitu. Motivacija je bila ta da su im prostorije bile odobrene i dozvoljeno sakupljanje u njima radi i za vrijeme izbora. Naravno gg. su samostalci razvikali radi toga te razaslali na sve strane Jugoslavije brzojave tražeći pomoć. Izgleda da im je to i uspjelo pa im je sada sa strane Uprave dozvoljeno da mogu držati sastanke u prostorijama te im je vraćen zaplijenjeni materijal. (d)

Zasluge b. Rad. stranke

»Obzor" javlja iz Ljubljane: „Glasilo dra Puca i drugova, priopćuje članak g. Miše Trifunoviča pod naslovom „Borba za političku slobodu" Pisac se zalaže za zajednički rad svih naprednih Srba, Hrvata i Slovenaca, te piše o zaslugama bivše radikalne stranke i upoređuje njen rad sa radom radikalnih stranaka u Engleskoj i Francuskoj. Na koncu veli, da je radikalna stranka najviše doprinijela za ujedinjenje našeg cjelokupnog naroda. Želja je bivše radikalne stranke da ne bude pretežno srpska stranka, već da okupi sve napredne elemente našega naroda.«

MALA KRONIKA

Sa konjskih utrka

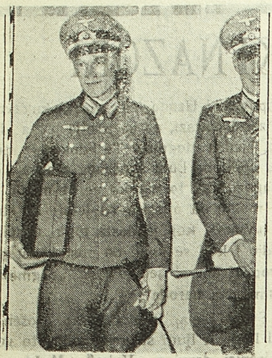

Na zadnjim konjaničkim trkama u Njemačkoj osvojio je prvo mesto natporučnik Brinkmann na »Alchimist«. Naša slika prikazuje pobednika sa nagradom.

Film u Indiji

Osvajanje publike za bioskope u Indiji do skora je nailazilo na ogromne teškoće. Indusi su so dugo i uporno držali sasvim ravnodušno prema filmu. Naročito su se Muhamedanci pokazali veoma konzervativni u Indiji i prosto su bojkotovali bioskope.

Ali u novije vrijeme nastala je velika promjena. Maharadže i stali su da propagiraju film, dolazeći i sami sa svojom svitom u većem broju u bioskope. Tako da je i narod počeo dolaziti i danas se već može govoriti o živom prometu indiskih bioskopa. U toku 1936 godine domaće indiske fabrike filmova napravile su 300 novih tonfilmova, što je rekord za azijsku filmsku proizvodnju. Induse, razumije se, interesuju samo filmovi iz indiskog života, naročito bajke i legende o indijskoj prošlosti.

Testament Zaharova

Sada se saznaje da je ser Bazil Zaharov umro bez testamenta. Poslije smrti se vjerovalo da je on ostavio imanje koje se cijenilo na 20 miliona funti (oko pet milijardi dinara).

Međutim, sada se utvrdilo da je on ostavio svega 2 i po miliona funti (oko šest stotina miliona dinara).

Pošto nema testamenta, ova će suma biti podijeljena između njegovih pastorki g-đe Anbele de Burbon i Leopold Vakford, koje obje žive u Londonu.

Međutim, preko deset advokata, koji pretstavljaju tužioce iz Turske Grčke i Francuske, napadaju ovu namjeru, tvrdeći da je ser Bazil umro kao francuski državljanin, i da se stoga njegova zaostavština ima raspraviti po francuskim zakonima.

Naše doba

„Marširala Mačekova garda . . .“ *Jutros su Splićani imali prigodu da se dive (ili smiju?) jednoj četi koja je „vojnički“ promaršila obalom vračajući se sa „jutarnje vježbe“. To je bila Mačekova garda prodvođena od Dr. Eda Bulata, a koja se, pod njegovim vodstvom, vježba po orjunaškim Metodama.*

Nije Dr. Edi mogao da zaboravi ipak Orjunu. Htijući da se opet igra nekakog „führeru“, sakupio je pedesetak mladića i počeo da ih vježba na „otvorenom“. Određeni su i satnici. I čelni. A komanda pada: na lijevo kret! Na desno kret! Dr. Edi je naravski zadovojlan da ima barem nekome da zapovjeda. Vidilo se je to najbolje kada mu je četa pred poštom odala jutros počast **dignutom i otvorenom pesnicom!** *(Udri po ovim najnovijim fašistima „Jadranski dnevniče“ . . . naravski ako smiješ!) Uistinu bile je to smješno viđeti. Ali ipak najsmješniji je bio onaj „satnik“ koji je držao u ruci kišobran, i misleći da mu je to sablja, s njime odao počast . . . (d)*

*

Mjesec veljača posvećen Matiji Gupcu i braći Radićima *Po novinama čitamo iz različitih strana izvještaje o proslavi Matije Gupca i braće Radića. Čini se da te slave više ne upaljuju, jer je narodu već dosta i slava i zastava, a ni od čitanja spisa braće Radića ne može se živjeti. - - -*

Nego ovom prigodom nameće se pitanje: Da li čitaoci spisa čitaju sve što su Ante i Stjepan Radić napisali ili preskaču ona mjesta, gdje oni govore na pr. o jedinstvu Srba i Hrvata ili o crkvi i svećenstvu? - - - Dalje: Kako to da su prigodom slave u Zagrebu slušaoci slušali i gutali riječi nekoga Gajdingera, koji se u prevodu zove Žarković, a nijesu htjeli slušati „dalmatinskog Hrvata“ Grgu Novaka? (Obad)

*

Velik dobitak *Ovih se dana osnovao u Splitu Hrvatski veslački Klub, kome je počasnim članom imenovan Dr A. Trumbić, a prvi čamac nosiće ime „Dr. V. Maček“.*

Čudimo se, što prvom čamcu nisu nadjenuli ime Tresića — Pavičića, koji je u svoje vrijeme spasio „sve do posljednjeg čamca“ kao što se čudimo, što je naročito počašćen gospodin, za koga je vođa i učitelj hrvatskoga naroda „S. Radić rekao, da mu nema mjesta u poštenom hrvatskom društvu“. (Obad)

*

Berkovićevo selo *(Standarac). (Komiža). Nakon zbora b. HSS u Komiži komižani su izglasali rezoluciju, da se Komiži promini ime i da se misto nazove Berkovićevo selo. Zgradu za općinu gradiće zidari Imoćani i domaće pučanstvo.*

*

Robijaši *Četiri zatvorenika Okružnog suda u sivoj uniformi vuku kolica. Za njima ide čuvar sa nožem na puški. Posmatra ih svijet, gleda u protabu i kao da svak u sebi veli: Robijaši.*

U ulici jedan dječak sa svojom majkom ide im ususret. Kad ih ugleda povuče majku za kaput.

— Mamice, ko su ti ljudi?

A majka ga zagrli i prometnu na drugu stranu kao da ga hoće sakriti od njih.

— Sime, to su zli ljudi. Oni ubijaju, otimaju i kradu novac.

Gospodo, koliko je toga dana pored vas prošlo zlih ljudi, moralnih ubojica, otimača i pronevjeritelja. Ali oni su mjesto sivih uniformi nosili bogate bunde.

Dugirat

Godišnja skupština Sok. društva

Dugirat 15 februara

Sokolsko Društvo Dugirat održalo je 14-II svoju 17 redovitu godišnju skupštinu, za koju je medju članovima vladao znatan interes.

Po izvještajima pojedinih članova odbora, rad u minuloj godini je bio uspješan u svakom pogledu iako su prilike — u kojima danas društvo radi dosta teške i nepovoljne. Naročito je istaknuto živo zauzimanje i višekratna pomoć uprave tvornice „La Dalmatienne« i njenog upravitelja gosp. Ing. Gabriela Grosa, koji je u svakoj prigodi znao izaći u susret svakoj društvenoj akciji (naročitc materijalno) i time omogućio blagotvorni rad, koga Sokolstvo sprovodi u nacionalnom i kulturnom pravcu. Naročitu zahvalnost duguje društvo tvornici »La Dalmatienne“ za renoviranje sokolskih prostorija (koje su takodjer vlasništvo tvornice i koje oduvijek uživa besptatno) koje je koštalo oko 20.000 dinara, pa je na ovoj skupštini donesen jednoglasno zaključak da društvo izrazi pismeno priznanje i zahvalnost gosp. Ing. Gabrijelu Grosu direktoru, kao i samom društvu „La Dalmatienne«.

Sa ove skupštine, koja je protekla u vrlo srdačnom i bratskom tonu upućeni su brzojavni pozdravi Dvorskoj Kancelariji, Sokolskom Savezu i Župi Split.

U novu upravu izabrani su većim djelom stari i prokušani sokolski radnici, koji će u duhu sokolskih tradicija znati društvo povesti novim uspjesima.(S))

MALI OGLASNIK

Do 15 riječi D. 6, svaka daljnja reč 50 p.
(uvrštava se najmanje 2 puta)
Priopćeno po retku D 10 — Oglasi po tarifi

Oglas licitacije

Kod banovinske bolnice u Šibeniku održat će se dana 11 ožujka 1937 g. u 11 sati prije podne, prva ofertalna licitacija za opskrbu bolnice kamenim ugljenom i drvima za gorivo za vrijeme od 1 travnja 1937 do 31 ožujka 1938 god. Za potanje informacije mogu zanimanici da se obrate ekonomatu bolnice za vrijeme uredovnih satova.

Upravnik bolnice: Dr Machiedo.

105—1

U pažnji cij. građanstvu! Unajmljivanje stanova i soba, prodaja ili kupnja, traženje namještenja ili namještenika najuspješnije se postizava oglašivanjem u malom oglasniku mjesnih novina. Mali oglasnik za „Tribunu“ može se predati preko cijelog dana u administraciji našeg lista: Šibenik, ul. Episk. Mlaša.

Za 30 dinara dobivate kod uprave Tribune Šibenik 10 kg. dobrog novinskog papira za omotavanje. 100

Prodaje se novogradnja u gradu, tri sprata sa prostranim terasama, prizemlje i visoko podrumlje te velika bašća, vrlo lijepi prometni položaj podesan za svaku svrhu kao stanovanje, industrija, hotel restauracija ili koji zavod. Cijena umjerena, uvjete vrlo korisne. Informacije u upravi.

Novi otrovni plinovi

Američki hemiski stručnjaci tvrde da je u novije vrijeme pronađen čitav niz otrovnih gasova, čija je ubilačka moć deset puta veća od dejstva gasova koji su bili upotrebljavani u minulom Svjetskom ratu. Jedan gas je naročito opasan. To je plavićasta, vazdušasta masa, koja može da prodre i kroz najjaču gasmasku i samo jedno udisanje je dovoljno da čovjek momentano umre od toga gasa.

Njemački naučnik Džanger pronašao je gas, koji prodire kroz čovječiju kožu i tijelo i za nekoliko sekundi izaziva smrt. Taj otrovni gas je stotinu puta otrovniji od strihina. Lijepi izgledi za budućnost.

Pismo iz Rumunije.

KAMO IH VODE?

Krašova, februara 1937.

Godina dana je što se nalazim u inostranstvu. Kroz ovo vreme mi dolaze do ruke razne naše novine, bilo prestoničke, zagrebačke, splitske i druge. Čitajući neke snebivam se. Je i moguće, da ono, što je pre bilo svima nama sveto, da je sada posljednje ili još gore da se o kome i ne govori. Istina, kažu, pre za diktatorskih režima u javnosti se nije mogla čuti slobodno istinita reč, ali ne mogu verovati da su te novine pre pisale laži, kada sada pljuju na ono što je njima onda bilo sveto.

Razni naši odgovorni narodni oci, vođe naroda daju izjave o načinu uređenja naše države, smatraju neprikosnovenim Dinastiju, granice državne i drugo. Ali pogledajmo njihova glasila, čujmo što rade i govore njihovi ljudi, koji su posle opštinskih izbora, »slobodnom« voljom došli na uprave opština, ta glasila, ti ljudi, ni jednom jedinom rečju ne dau znati da misle onako, kako se izjašnjavaju njihove vođe. Blagodarenjima na Kraljev — Dan, dan Ujedinjenja, pomenu na godišnjicu smrti Kralja — Mučenika ne prisustvuju, na svojim a niti narodnim (opštinskim) zgradama ne ističu državne simbole, kao da sa svim tim nemaju veze. To se mislim sada ne događa ni u Abesiniji, a da se to dogodilo za vreme A. U. uveren sam, da bi svi ti svršili na sigurno mesto, i ako se znalo da blagdani a. u. sa nama nisu imali ništa zajednićkog. Mogao bi čovek pomisliti da narod isto tako misli kao i ti vajni njegovi pretstavnici. Ne, oni osećaju da je njihov Kralj stvarno njihov, iste krvi i jezika, a blagopokojni Kralj — Vitez je u brojnim prilikama dokazao da je jedno sa svojim narodom, pa makar on nastavao obale Vardara, Morave, Dunava, Save, Drave i Jadrana. Najsvjetliji časovi naših seljaka su potkani momentima, kada je On bio među njima, pod njihovim krovom, iz njihove ruke uzimao so i hleb, kad se veselio s njima i plakao nad njihovom nevoljom. A Njegov posljednji povratak u Domovinu?, zar se nije celim putem čulo samo naricanje i plač, zar taj put nije natoptjen suzama baš naseg seljaštva. Zar nije celi narod grčio šake, zvao Boga osvete, a bio bi ga i osvetio, da su ga pozvali. Takav je celi naš narod, a ako su pojedinci skrenuli, to su krivi razni tuđi agenti. — Da, sada se piše da je sinula sloboda seljaku. Biće to sloboda, što su mu se popeli na grbaču njegove stare krvopije, pa ga dave, kako ga nitko do sada nije davio, kad po njihovoj komandi mora svoj posao ostaviti a raditi što mu se naredi. Kad ga ti prijatelji dovedu i na optuženičku klupu. Zar neznaju svi ti, da je Jugoslavija za naš narod stvarnost, da oni očima svojim vide sve ono što su u njoj dobili, a na što su čekali stotinama godina. Kljukaju ga ti prijatelji raznim vetropirnim idejama, koje mu nisu a i neće mu nikad doneti koristi. Govore mu „nije dovoljno, da se grade železnice, ceste, mostovi, bolnice, škole, presušuju močvare, it.d, narodu treba nešto drugo“, što? nezna narod, a neznaju ni oni. Možda znadu, ali se ne usuđuju narodu reći. Dakle narodu ne treba hleb, nego ga treba kljukati idejama koje mu nikad neće doneti koristi i s kojima će bez hleba — crknuti. Očito je i svaki bistar čovek može razabrati da jedno govore vođe naroda, a drugo njihovi agenti govore od uha uhu i rade. Da li je to poznato vođi? Svakako da jest! A je li uradio nešto, da bi to prestalo? Sigurno nije, jer se te stvari ponavljaju s dana na dan. A što to onda znači? Ili da su narodne vođe izgubile uzde, pa svojim podređenima ne mogu komandovati, ili su, ne dao Bog saglasni s njima. Čita se da su se podoficiri počeli klati između sebe. Poživemo li, vidićemo!

B. V.

Direktor: HAMILKAR VITALIJANI — Glavni i odgovorni urednik: BRUNOSLAV LORINI — Stampa: Tiskara E. Vitaliani i Sin, Sibenik — Plmtivo i tuživo u Sibeniku